

חק לישראל – פרשת וזאת היא ליל שיש

תורה – שמות פרק ו'

- (כח) וַיְהִי בַיּוֹם דְּבִרַת יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (כח) וַיְהִי בַיּוֹם דְּבִרַת יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (כח) וַיְהִי בַיּוֹם דְּבִרַת יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (כח) וַיְהִי בַיּוֹם דְּבִרַת יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:
- (כט) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה דְּבַר אֶל פְּרַעְיָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי דְבַר אֱלֹהֵי: (כט) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה דְּבַר אֶל פְּרַעְיָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי דְבַר אֱלֹהֵי: (כט) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה דְּבַר אֶל פְּרַעְיָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי דְבַר אֱלֹהֵי עִמּוֹ:
- (ל) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה הֵן אֲנִי עֵרַל שְׂפֵתַיִם וְאִיךָ יִשְׁמַע אֵלַי פְּרַעְיָה: (ל) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה הֵן אֲנִי עֵרַל שְׂפֵתַיִם וְאִיךָ יִשְׁמַע אֵלַי פְּרַעְיָה: (ל) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קְדָם יְיָ הֲאֵל אֲנִי יָקִיר מִמֶּלֶךְ וְאֶכְדָּיו יָקֹבֵל מִנִּי פְרַעְיָה:
- (לא) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה רְאָה נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפְרַעְיָה וְאַהֲרֹן אַחִיךָ יְהִי נְבִיאָךְ: (לא) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה רְאָה נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפְרַעְיָה וְאַהֲרֹן אַחִיךָ יְהִי נְבִיאָךְ: (לא) וַיֹּאמֶר יְיָ לְמֹשֶׁה חֲזִי מִנִּיתְךָ רַב לְפְרַעְיָה וְאַהֲרֹן אַחִיךָ יְהִי מִתְרַגְמְמֶךָ:
- (לב) אַתָּה תְדַבֵּר אֵת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶךָ וְאַהֲרֹן אַחִיךָ יְדַבֵּר אֶל פְּרַעְיָה וְשִׁלַּח אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲרֻצּוֹ: (לב) אַתָּה תְדַבֵּר אֵת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶךָ וְאַהֲרֹן אַחִיךָ יְדַבֵּר אֶל פְּרַעְיָה וְשִׁלַּח אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲרֻצּוֹ: (לב) אַתָּה תְמַלֵּל יְיָ כָּל דֵּי אֶפְקָרְנָה וְאַהֲרֹן אַחִיךָ יִמְלַל עִם פְּרַעְיָה וְשִׁלַּח יְיָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲרֻצּוֹ:
- (לג) וְאֲנִי אֶקְטֹה אֵת לֵב פְּרַעְיָה וְהִרְבִּיתִי אֵת אֶתְנִי וְאַתְּ מוֹפְתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (לג) וְאֲנִי אֶקְטֹה אֵת לֵב פְּרַעְיָה וְהִרְבִּיתִי אֵת אֶתְנִי וְאַתְּ מוֹפְתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: (לג) וְאֲנִי אֶקְטֹה יְיָ לֵבָא דְפְרַעְיָה וְאֶסְגִּיתִי יְיָ אֶתְנִי וְיִת מוֹפְתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:
- (לד) וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵכֶם פְּרַעְיָה וְנָתַתִּי אֵת יָדֵי בְּמִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֵת צִבְאָתִי אֵת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲרֻץ מִצְרַיִם בְּשַׁפְטִים גְּדָלִים: (לד) וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵכֶם פְּרַעְיָה וְנָתַתִּי אֵת יָדֵי בְּמִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֵת צִבְאָתִי אֵת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲרֻץ מִצְרַיִם בְּשַׁפְטִים גְּדָלִים: (לד) וְלֹא יִקְבָּל מִנְכֹּון פְּרַעְיָה וְאָתוֹן יְיָ מַחַת גְּבֵרְתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶפִּיק יְיָ חֵילִי יְיָ עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲרֻץ מִצְרַיִם בְּדִינָיו רַב־בָּיִן:
- (לה) וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּנַטְתִּי אֵת יָדֵי עַל מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם: (לה) וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּנַטְתִּי אֵת יָדֵי עַל מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם: (לה) וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם אַרְי אֲנִי יְיָ כִּד אָרִים יְיָ מַחַת גְּבֵרְתִי עַל מִצְרַיִם וְאֶפִּיק יְיָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּנֵי־הוֹן:
- (לו) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֲתָם בֶּן עֶשְׂרִי: (לו) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֲתָם בֶּן עֶשְׂרִי: (לו) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּמָּא דַּפְסִיד יְיָ יְתַהוֹן כּוֹ עֵבְדֵי:
- (לז) וּמֹשֶׁה בֶּן שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַהֲרֹן בֶּן שְׁלֹשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה בְּדַבְּרָם אֶל פְּרַעְיָה: (לז) וּמֹשֶׁה בֶּן שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַהֲרֹן בֶּן שְׁלֹשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה בְּדַבְּרָם אֶל פְּרַעְיָה: (לז) וּמֹשֶׁה בֶּן תִּמְנָן שְׁנַיִן וְאַהֲרֹן בֶּן תִּמְנָן וְתָלַת שְׁנַיִן בְּמִלְּוֹתֵהוֹן עִם פְּרַעְיָה:
- (לח) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאַל אַהֲרֹן לֵאמֹר: (לח) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאַל אַהֲרֹן לֵאמֹר: (לח) וַיֹּאמֶר יְיָ לְמֹשֶׁה וְלְאַהֲרֹן לְמִימְרָה:
- (לט) כִּי יְדַבֵּר אֲלֵכֶם פְּרַעְיָה לֵאמֹר תִּנּוּ לָכֶם מוֹפֵת וְאָמַרְתֶּם אֶל אַהֲרֹן קַח אֵת מִטָּה וְהִשְׁלַח לִפְנֵי פְרַעְיָה יְהִי לְתַנְיִן: (לט) כִּי יְדַבֵּר אֲלֵכֶם פְּרַעְיָה לֵאמֹר תִּנּוּ לָכֶם

חק לישראל – פרשת וארא ליל שישי

מופת ואמרת אל אהרן קח את מטף והשלה לפני פרעה יהי לתנין: (ט) ארי ימלל לותכוון פרעה למימר הבו לכוון אתא ותימר לאהרן סב ית חוטרך ודמי קדם פרעה יהי לתנינא:

(י) ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כן כאשר צוה יהוה וישלה אהרן את מטוהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין: (י) ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כן כאשר צוה יהוה וישלה אהרן את מטוהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין: (י) ועל משה ואהרן לות פרעה ועבדיו כן כמא דפקיד יי ורמא אהרן ית חוטרך קדם פרעה וקדם עבדוהי והוה לתנינא:

(יא) ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטמי מצרים בלחטיהם כן: (יא) ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטמי מצרים בלחטיהם כן: (יא) ויקרא אף פרעה לחכמיא ולחרטיא ועבדו אף אנון חרשי מצרים בלחטיהו כן:

(יב) וישליכו איש מטוהו ויהיו לתנינם ויבלע מטה אהרן את מטתם: (יב) וישליכו איש מטוהו ויהיו לתנינם ויבלע מטה אהרן את מטתם: (יב) ורמו גבר חוטרך והוה לתנינא ובלע חטרא דאהרן ית חטריהו:

(יג) ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה: (יג) ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה: (יג) ואתקף לפא דפרעה ולא קביל מנהון כמא דמליל יי:

(יד) ויאמר יהוה אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם: (יד) ויאמר יהוה אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם: (יד) ואמר יי למשה אתיקר (לפרטי יקור) לבא דפרעה סריב לשלחא עמא:

(טו) לך אל פרעה בבקר הנה יצא המיזמה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך: (טו) לך אל פרעה בבקר הנה יצא המיזמה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך: (טו) אזיל לות פרעה בצפרא הא נפיק למיא ותתעד לקדמותיה על כיה נהרא וחוטרא דאתהפיד לחוץא תסב בידך:

(טז) ואמרת אליו יהוה אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד כה: (טז) ואמרת אליו יהוה אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד כה: (טז) ותימר ליה יי אלקא דיהודאי שלחני לותך למימר שלח ית עמי ויפלחון קדמי במדברא וקא לא קבילתא עד כעו:

(יז) כה אמר יהוה בזאת תדע כי אני יהוה הנה אנכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאר ונהפכו לדם: (יז) כה אמר יהוה בזאת תדע כי אני יהוה הנה אנכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאר ונהפכו לדם: (יז) כדנו אמר יי ברא תדע ארי אנא יי הא אנא מחי בחטרא די בידי על מיא די בנהרא ויתהפכו לדמא:

(יח) והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים לשמות מים מן היאר: (יח) והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים לשמות מים מן היאר: (יח) ונני די בנהרא תמות וסרי נהרא וילאון מצראי למשתי מיא מן נהרא:

(יט) ויאמר יהוה אל משה אמר אל אהרן קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים על נהרתם על יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים: (יט) ויאמר יהוה אל משה אמר אל אהרן קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים על נהרתם על יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים: (יט) ואמר יי למשה אמר לאהרן טול חטרא וארים ידך על מיא דמצרים על נהריוהו על ארתיהו ועל אגמיהו ועל כל בית פנישות מימיהו ויהו דמא ויהי דמא בכל ארעא דמצרים ובמני אעא ובמני אבנא:

חק לישראל – פרשת וארא ליל שישי

(כ) ויעשו כן משה ואהרן כאשר צוה יהוה וירם במטה ויך את המים אשר ביאר לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל המים אשר ביאר לדם: (כ) ויעשו כן משה ואהרן כאשר צוה יהוה וירם במטה ויך את המים אשר ביאר לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל המים אשר ביאר לדם: (כ) ועבדו כן משה ואהרן כמא דפקיד יי וארים בחדרא ומחא ית מיא די בנהרא לעיני פרעה ולעיני עבדוהי ואתהפיכו כל מיא די בנהרא לדמא:

(כא) והדגה אשר ביאר מתה ויבאש היאר ולא יכלו מצרים לשתות מים מן היאר ויהי הדם בכל ארץ מצרים: (כא) והדגה אשר ביאר מתה ויבאש היאר ולא יכלו מצרים לשתות מים מן היאר ויהי הדם בכל ארץ מצרים: (כא) ונגני די בנהרא מיתו וסרי נהרא ולא יכילו מצראי למשתי מיא מן נהרא והוה דמא בכל ארעא דמצרים:

(כב) ויעשו כן חרטמי מצרים בלטיהם ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה: (כב) ויעשו כן חרטמי מצרים בלטיהם ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה: (כב) ועבדו כן חרשי מצרים בלחשיהון ואתקפו לבא דפרעה ולא קביל מנהון כמא דמליל יי:

(כג) ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שית לבו גם לזאת: (כג) ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שית לבו גם לזאת: (כג) ואתפני פרעה ועל לביתיה ולא שוי לביה אף לדא:

רס"י

לחת לב שלם לשזב טוב לי שיתקשה לכו למען הרבות צו אותתי ותכירו את גבורתי. וכן מדתו של הקד"ה מביא פורענות על האומות עו"א כדי שישמעו ישראל וייראו שני' (לפניה ג) הכרתי גוים נשמו פנותם וגו' אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר ואף על פי כן בחמש מכות הראשונות לא נאמר ויחזק ה' את לב פרעה אלא ויחזק לב פרעה (ועיין ברא"ם שגורם כאן דבור המתחיל בלכתך לשזב עד אשר שמתו בידך וכללעיל צפ' שמות צפ' בלכתך לשזב ע"ש):

(ה) את ידי – יד ממך להכות בהם:

(ט) מופת – אות להודיע שיש לך (לרוך) צמי ששולח אתכם:

(י) לתנין – לו נחש:

(יא) בלטיהם – בלחשיהון ואין לו דמיון במקרא ויש לדמות לו (בראשית ג) להט החרב המתהפכת דומה שהיא מתהפכת על ידי לחש:

(יב) ויבלע מטה אהרן – (שבת לז) מאחר שחזר ונעשה מטה בלע את כולן:

(כח) ויהי ציוס דבר וגו' – מחובר למקרא שלאחריו:

(כט) וידבר ה' – הוא הדבור עלמו האמור למעלה בא דבר אל פרעה מלך מצרים אלא מתוך שהפסיק הענין כדי ליחסם חזר הענין עליו להתחיל בו: אני ה' – כדאי אני לשלחך ולקיים דברי שליחותי:

(ל) ויאמר משה לפני ה' – היא האמירה שאמר למעלה הן בני ישראל לא שמעו אלי וסנה הכתוב כאן כיון שהפסיק הענין וכך היא השיטה כאדם האומר נחזור על הראשונות:

(לא) נתתיך אלהים לפרעה – שופט ורודה לרדותו במכות ויסורי: יהיה נביאך – כתרגומו מתורגמן וכן כל לשון נבואה אדם המכריז ומשמיע לעם דברי תוכחות והוא מגזרת (ישעיה נז) ניב שפתים (משלי י) ינוב חכמה ויכל מהתנבאות לשמואל (סי' י) ובלע"ז קוראין לו פרידיג"ר (פרעדיגען):

(ב) אתה תדבר – פעם אחת כל שליחות ושליחות כפי ששמעת מפי ואהרן אחיך ימליאנו ויטעימנו באזני פרעה:

(ג) ואני אקשה – מאחר שהרשיע והתרים כנגדי וגלוי לפני שאין נחת רוח באומות עו"א

חק לישראל – פרשת וארא ליל שישי

נהרותם – הם נהרות המושכים כעין נהרות שלנו: יאוריהם – הם זריכות הנגרים העשויות זידי אדם משפת הנהר לשדות ונילוס מימיו מתזכרים ועולה דרך היאורים ומשקה השדות: אגמיהם – קבוצת מים שאינן נובעין ואינן מושכין אלא עומדין במקום אחד וקורין לו אשטנ"ק: בכל ארץ מצרים – אף במרחאות ובאמצאות שבצתים: ובעלים ובאבנים – מים שבכלי עץ ובכלי אבן:

(כז) בלטיהם – לחש שאומרין אותו בלט ובחשאי ורבותינו אמרו (סנהדרין סז) בלטיהם מעשה שדים בלהטיהם מעשה כשפים: ויחזק לב פרעה – לומר על ידי מכשפות אתם עושים כן (מנחות פה) תבן אתם מכניסין לעפריים עיר שכולה תבן. אף אתם מביאין מכשפות למצרים שכולה כשפים:

(כג) גם לזאת – למופת המטה שנהפך לתנין ולא לזה של דם:

(יד) כזד – תרגומו יקיר ולא אתיקר מפני שהוא שם דבר כמו (שמות יח) כי כזד ממך הדבר:

(טו) הנה יואל המימה – לנקביו שהיה עושה עצמו אלוה ואומר שאינו כריך לנקביו ומשכים ויואל לנילוס ועושה שם לרכיו (ש"ר):

(טז) עד כה – עד הנה ומדרשו עד שתשמע ממני מכת זכורות שאפתח בה זכה כה אמר ה' כחצות הלילה:

(יז) ונהפכו לדם – לפי שאין גשמים יורדים במצרים ונילוס עולה ומשקה את הארץ ומצרים עובדים לנילוס לפיכך הלקה את יראתם ואח"כ הלקה אותם:

(יח) ונלאו מצרים – לבקש רפואה למי היאור שיהיו ראויין לשתות:

(יט) אמור אל אהרן – לפי שהגין היאור על משה כשנשלך לתוכו לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים ולקה על ידי אהרן:

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאלי בן סוזן, סוזנה מלכה
בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל